

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

**Nota van antwoord bij
Natura 2000-beheerplan
De Wilck (102)**

**Beantwoording inspraakreacties op
Ontwerpbeheerplan**

Datum September 2015
Status Definitief

Colofon

Deze nota van antwoord is een uitgave van het Ministerie van Economische zaken in samenwerking met de provincie Zuid-Holland.

Ministerie van Economische Zaken
Directie Natuur & Biodiversiteit
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

Provincie Zuid-Holland
Afdeling Water en Groen
Zuid-Hollandplein 1 | 2596 AW Den Haag
Postbus 90602 | 2509 LP Den Haag

Ministerie van Economische Zaken

provincie **HOLLAND**
ZUID

Inhoud

	Deel A: Inleiding.....	4
1	Inleiding.....	4
2	Proces.....	4
3	Inspraak.....	4
4	Vervolgprocedure	4
5	Leeswijzer	5
	Deel B: Inspraakreacties	6
6	Instandhoudingsdoelstellingen	6
7	Gebiedsbeschrijving	6
8	Bestaand gebruik	8
9	Uitvoeringsprogramma (maatregelen).....	10
10	Monitoring	10
11	Diversen.....	11

Deel A: Inleiding

1 Inleiding

In deze nota van antwoord beantwoorden de staatssecretaris van Economische zaken en Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland, het bevoegd gezag in De Wilck, de inspraakreacties op het ontwerpbeheerplan De Wilck. Het ontwerpbeheerplan beschrijft om welke bijzondere natuurdoelen het gaat in De Wilck en met welke maatregelen deze doelen behouden kunnen worden. De staatssecretaris en Gedeputeerde Staten hebben het ontwerpbeheerplan ter inspraak aangeboden om kennis te kunnen nemen van reacties en ideeën naar aanleiding van de voorstellen die in het beheerplan staan. De reacties zijn in deze nota van antwoord verwerkt. In dit document is de argumentatie terug te lezen waarom zienswijzen wel of niet tot aanpassing van het beheerplan hebben geleid.

2 Proces

De inspraakprocedure is aangekondigd met een kennisgeving in de Nederlandse Staatcourant van 29 december 2014. Van 29 december 2014 tot en met 9 februari 2015 was het mogelijk om een zienswijze in te dienen op het ontwerpbeheerplan. Tijdens deze periode konden belanghebbenden schriftelijk, via internet of mondeling reageren op de plannen.

3 Inspraak

De staatssecretaris en Gedeputeerde Staten ontvingen in totaal 2 reacties van 2 insprekers. Veel zienswijzen gaan over de actualiteit van de gebruikte gegevens en informatie. Daarnaast reageren de insprekers met name op de beoordeling van activiteiten die onder bestaand gebruik vallen.

4 Vervolgprocedure

Na verwerking van de resultaten van de inspraak en bestuurlijk overleg over het ontwerpbeheerplan hebben de staatssecretaris van Economische zaken en Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland het beheerplan De Wilck vastgesteld. Tegen het besluit om het beheerplan vast te stellen, is beroep mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het beheerplan is vastgesteld voor een periode van zes jaar. In die periode worden de ontwikkelingen in het gebied en de resultaten van de maatregelen gevolgd. Aan het einde van de looptijd van het beheerplan volgt een evaluatie die informatie levert voor het volgende beheerplan. Het beheerplan kan met maximaal zes jaar worden verlengd.

5 Leeswijzer

Voor het beantwoorden van de inspraakreacties zijn in deze nota van antwoord alle vragen, opmerkingen, suggesties, adviezen en aanbevelingen geordend naar thema. Elk thema is vervolgens behandeld in een apart hoofdstuk. Per onderwerp zijn de betreffende inspraakreacties in zwarte tekst weergegeven, met daaronder in een cursief blauw lettertype de antwoorden van de staatssecretaris van Economische zaken en Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland. Bij inspraakreacties die hebben geleid tot een aanpassing van de tekst in het uiteindelijke beheerplan, is dit in het antwoord met een vet lettertype aangegeven.

Deze nota van antwoord is anoniem opgesteld. Eensluitende zienswijzen zijn samengevoegd en gezamenlijk van een antwoord voorzien.

Deel B: Inspraakreacties

De inspraakreacties zijn gegroepeerd naar een aantal thema's. De ingebrachte zienswijze(n) wordt eerst omschreven. Daaronder staat in een *cursief blauw lettertype* het antwoord vermeld. Bij inspraakreacties die hebben geleid tot een aanpassing van de tekst in het uiteindelijke beheerplan, is dit in het antwoord met een *vet lettertype* aangegeven.

6 Instandhoudingsdoelstellingen

De gegevens op pagina 20 over de landelijke staat van instandhouding van de smient zijn verouderd. Volgens Sovon neemt deze staat bij de smient inmiddels niet meer toe, maar af. Dit heeft ook gevolgen voor tabel 2.3 op pagina 21. Het belang van het beschermen van de smient in De Wilck neemt daarmee toe.

De informatie over de landelijke staat van instandhouding in §2.2 is een citaat uit het vigerende profielendocument (2008) en het Natura 2000 doelendocument (2006). In 2016 vindt een evaluatie van deze documenten plaats. Tot die tijd wordt er van deze gegevens uitgegaan. Wel zal in het beheerplan rekening gehouden worden met de huidige landelijke staat van instandhouding van de smient.

De gegevens op pagina 21 over de staat van instandhouding van de populaties smienten en kleine zwanen in de Europese Unie zijn verouderd. Voor beide vogelsoorten wordt inmiddels uitgegaan van veel lagere populatie aantallen.

Deze informatie is geciteerd uit de vigerende profielendocumenten (2008). In 2016 vindt een evaluatie van deze documenten plaats. Tot die tijd wordt er van deze gegevens uitgegaan.

7 Gebiedsbeschrijving

Op pagina 13 van het ontwerpbeheerplan staat dat de broedvogelpopulatie van grutto min of meer stabiel is met ongeveer 70 broedparen per jaar. De laatste 5 jaar is de stand behoorlijk hoger, met gemiddeld 92 broedparen.

De passages over het aantal grutto broedparen zijn aangepast in het beheerplan. Daarnaast is de informatie in bijlage 10 (Aantal broedparen weidevogels in De Wilck) aangevuld met informatie uit het Weidevogelmeetnet Provincie Zuid-Holland ten aanzien van de aantallen broedparen van weidevogels in de periode van 2010 tot en met 2014.

Op pagina 23 van het ontwerpbeheerplan wordt gesproken over een bos op 200 meter ten oosten van De Wilck. Waarschijnlijk wordt hiermee het kleine hakhoutbosje bedoeld. Wat is de relevantie van het benoemen van dit bosje, aangezien er in de directe omgeving van De Wilck meer van dergelijke bosjes onbenoemd blijven?

De passage over bos is verwijderd uit het beheerplan.

Op pagina 40 van het ontwerpbeheerplan wordt opgemerkt dat het onduidelijk is in hoeverre de schommelingen van de seizoensmaxima van de smient in De Wilck het gevolg zijn van de gebruikte telmethode. De tellingen in dit gebied worden uitgevoerd door vrijwilligers van de Vogelwerkgroep Koudekerk/Hazerswoude e.o., die al vele jaren op dezelfde manier tellen. Dit kan niet de verklaring voor de verschillen zijn. Veeleer moet dit worden gezocht in diverse omstandigheden in het broedgebied (broedsucces, predatie) en tijdens de trek (jachtdruk en weersomstandigheden).

*Deze opmerking heeft geen betrekking op de kundigheid van de personen die de tellingen uitvoeren, maar op de systematiek van de door Sovon georganiseerde watervogelmonitoring en de daaruit voortkomende resultaten. Deze tellingen worden éénmaal per maand op een vooraf vastgestelde datum uitgevoerd. Een gevolg van deze methode is dat de aantallen getelde vogels sterk afhankelijk zijn van de situatie op de teldag (bijvoorbeeld weersomstandigheden). **Om onduidelijkheid te voorkomen is deze passage uit het beheerplan verwijderd.***

Op pagina 42 van het ontwerpbeheerplan wordt gesproken over het kappen van een geriefhoutbosje in De Wilck. Dit bosje is echter niet gekapt, maar gesnoeid.

De passage over onderhoud van het geriefhoutbosje is aangepast in het beheerplan.

In het ontwerpbeheerplan wordt geen gebruik gemaakt van de meest actuele gegevens omtrent broed- en wintervogels. Uit de meest recente gegevens blijkt dat de instandhoudingsdoelstellingen voor beide soorten niet gehaald worden (gemiddelde over de laatste vijf seizoenen). Terwijl er in het ontwerpbeheerplan van uitgegaan wordt dat de instandhoudingsdoelstellingen voor beide doelsoorten wel gehaald worden. De uitgangspositie bij de beoordeling van effecten van activiteiten en projecten in- en rondom het gebied is daarom niet accuraat. De inspreker verzoekt om de gegevens te actualiseren en de meest recente situatie als uitgangspositie te nemen.

De gegevens in figuur 3.8, figuur 3.9 en figuur 3.12 van het beheerplan zijn aangevuld met telgegevens tot en met seizoen 2014/2015 (bron: Wetlandwacht). Daarnaast is een figuur (figuur 3.13) toegevoegd met de seizoensmaxima van smient, deze figuur ontbrak abusievelijk in het ontwerpbeheerplan. Op basis van deze gegevens zijn de conclusies over het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen aangepast in het beheerplan. Uit de gegevens blijkt dat de instandhoudingsdoelstelling voor kleine zwaan niet gehaald wordt. Voor smient wordt de instandhoudingsdoelstelling bijna gehaald; het seizoensgemiddelde over de laatste vijf seizoenen betreft 2065. Dit zit circa 1,5% onder het instandhoudingsdoel van 2100 smienten. Deze gegevens worden als uitgangspositie genomen in het beheerplan.

In het ontwerpbeheerplan wordt de conclusie getrokken dat de Wilck voldoende geschikt is als foerageer- en slaappleaats voor beide doelsoorten (pagina 37, 41 en 42). Uit het gemiddelde over de laatste vijf seizoenen blijkt dat de instandhoudingsdoelstellingen voor beide doelsoorten niet gehaald worden. Een belangrijke sleutelfactor voor het bepalen van de draagkracht van een gebied als foerageer- en/of slaappleaats is rust. In de beoordeling op eerder genoemde pagina's wordt dit aspect echter niet meegenomen. Hierdoor is deze beoordeling onvolledig.

De gegevens over de aantallen smienten en kleine zwanen in De Wilck zijn geactualiseerd en de conclusies over het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen zijn op basis daarvan aangepast (zie antwoord op de vorige zienswijze). Deze informatie is, in combinatie met de sleutelfactor rust, gebruikt voor de beoordelingen in het beheerplan (zie antwoord op de volgende twee zienswijzen).

8 Bestaand gebruik

Op pagina 73 wordt gesteld dat de activiteit 'jacht, wildbeheer en schadebestrijding rondom de Wilck' geen (significant) negatieve effecten heeft en dat deze activiteit in categorie 4a (niet vergunningplichtig, geen mitigatie vereist) valt. Dit wordt mede gebaseerd op het uitgangspunt dat de instandhoudingsdoelstellingen worden gehaald. Uit het gemiddelde over de laatste vijf seizoenen blijkt echter dat de instandhoudingsdoelstellingen voor beide doelsoorten niet worden gehaald. Rust is een belangrijke randvoorwaarde om in de draagkracht van het gebied te voorzien voor beide doelsoorten. Door de Wetlandwacht is op meerdere data verstoring waargenomen in de Wilck door jachtactiviteiten op nabijgelegen percelen. Het is dus niet uitgesloten dat jacht en schadebestrijding het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar brengen.

Op basis van de geactualiseerde gegevens is deze activiteit opnieuw beoordeeld. De conclusie in het beheerplan luidt als volgt:

De instandhoudingsdoelstelling voor smient wordt bijna gehaald en de instandhoudingsdoelstelling voor kleine zwaan wordt niet gehaald. Aangezien voor beide soorten rust een belangrijke ecologische vereiste is, kan niet uitgesloten worden dat verstoring door jacht, wildbeheer en schadebestrijding hierbij een rol speelt. Daarom zijn deze activiteiten beoordeeld als:

Mogelijk (negatief) beperkt effect door overlap in ruimte en/of tijd. Soort voldoet niet aan de doelstelling of neemt af. Aard en omvang van de activiteit in combinatie met gevoeligheid van de doelsoort is echter zodanig dat effecten beperkt zijn.

[...] Op basis van de huidige feiten en omstandigheden kan niet volledig worden uitgesloten dat het beperkt versturend effect een negatieve invloed heeft op de instandhoudingsdoelstellingen. Om de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen behalen, zijn voorzorgsmaatregelen nodig. Jacht, wildbeheer en schadebestrijding is mogelijk, mits deze voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen. De activiteiten vallen in daarom in categorie 4b (niet vergunningplichtige activiteiten: wel mitigatie vereist).

De voorzorgsmaatregelen worden beschreven in het antwoord op de volgende zienswijze.

Op pagina 46, 68 en 73 van het ontwerpbeheerplan wordt gesteld dat jacht en schadebestrijding rondom De Wilck slechts een beperkte verstoring met zich meebrengt. Daarom wordt geen aanleiding gezien om maatregelen te nemen. Deze stelling is onjuist. Jacht rondom De Wilck, met name vanuit de jachtopstelling die aan de noordzijde op de grens van het Natura 2000-gebied geplaatst is, ondermijnt

de benodigde rust in het gebied. De Wetlandwacht heeft op meerdere data waargenomen dat jagen vlakbij De Wilck een enorme verstoring in het gebied met zich meebrengt. De inspreker verzoekt om een bufferzone rondom het gebied in te stellen van minimaal 300 meter om negatieve effecten te voorkomen op de kwalificerende soorten. Tevens verzoekt de inspreker om te monitoren of een bufferzone van 300 meter voldoende is om negatieve effecten van schadebestrijding en jacht op de instandhoudingsdoelstellingen te voorkomen.

Op basis van de nieuwe beoordeling (zie antwoord op vorige zienswijze) zijn voorzorgsmaatregelen benoemd in het beheerplan. De voorzorgsmaatregelen in het beheerplan luiden als volgt:

In de periode van september tot en met april wordt uitgegaan van een dynamische zone rondom De Wilck waarbinnen geen jacht, wildbeheer en schadebestrijding plaats mag vinden. Hierbij dient in principe uitgegaan te worden van de verstoringafstanden van 175 m (visuele verstoring) en 300 m (auditieve verstoring). Omdat de situatie echter per dag kan verschillen worden deze afstanden niet exact gehanteerd, maar heeft de breedte van de zone een dynamisch karakter. De breedte van de zone hangt onder andere af van de exacte locatie waar de vogels verblijven en de weersomstandigheden (o.a. windkracht en windrichting). Namens de wildbeheereenheid dient de jacht(akte)houder per keer vooraf te bepalen welke afstand tot De Wilck er die dag aangehouden moet worden om verstoring van smienten en kleine zwanen te voorkomen. Om het effect van deze werkwijze te kunnen bepalen, vindt er monitoring plaats.

[...] Indien op basis van de monitoring, in combinatie met de resultaten van de vogeltellingen, in de toekomst kan worden vastgesteld dat de instandhoudingsdoelen niet worden gehaald mede als gevolg van verstoring door jacht, wildbeheer en schadebestrijding, kan op basis hiervan worden onderzocht of verdergaande maatregelen noodzakelijk zijn.

Op pagina 63 van het ontwerpbeheerplan ontbreekt het feit dat monitoring van weidebroedvogels plaatsvindt via het provinciale Weidevogelmeetnetwerk Zuid-Holland, waarbij wordt geïnventariseerd volgens de beproefde BMP-methode.

In de betreffende paragraaf (§4.3.1) worden de activiteiten beoordeeld die uitgevoerd worden ten aanzien van onderhoud, natuurbeheer, onderzoek en monitoring in De Wilck. De informatie die aangedragen wordt door de inspreker is niet van belang voor de beoordeling van deze activiteiten. In de periode dat monitoring van weidebroedvogels plaatsvindt, zijn kleine zwaan en smient niet aanwezig in De Wilck. Om die reden is deze informatie dan ook niet opgenomen in het beheerplan.

Op pagina 70 wordt gemeld dat een aantal polders ten noorden en ten westen van De Wilck voornamelijk door melkveehouderijen worden gebruikt. Dit geldt echter voor alle percelen rondom De Wilck, dus ook die ten oosten en zuiden.

De passage in het beheerplan over agrarisch gebruik rondom De Wilck is aangepast.

9 Uitvoeringsprogramma (maatregelen)

Op pagina 44 van het ontwerpbeheerplan wordt gesteld dat voor beide doelsoorten voldoende open water aanwezig is in De Wilck. Nu slaapt slechts een gedeelte van de overwinterende kleine zwanen op de plas in De Wilck. De overige kleine zwanen moeten de nacht in het omliggende gebied op minder goed beschermde plekken doorbrengen, met een veel grotere kans op verstoring en verjaging. Het belang van het gebied voor de kleine zwaan zal toenemen bij de aanleg van een tweede plas in De Wilck. Daarnaast verzamelen bij vorst alle in De Wilck aanwezige waadvogels, ganzen en eenden (inclusief de smienten) zich op de plas, dat door de grote aantallen vogels open blijft. De plas heeft echter maar een beperkte draagkracht waardoor een deel van de vogels moet uitwijken naar minder goed beschermde gebieden in de omgeving. Dit is een extra reden om een tweede plas aan te leggen.

De huidige plas is in 2001 gegraven en in een aantal jaren daarna is voldaan aan het seizoensmaximum (160) van kleine zwaan. Daarmee kan worden gesteld dat de draagkracht van het gebied op orde is om slaappleaats te bieden aan 160 kleine zwanen. Er is daarnaast ook geconstateerd dat de aantallen van kleine zwaan in De Wilck de afgelopen jaren veel lager zijn dan de doelaantallen in het aanwijzingsbesluit. Dit wordt echter niet veroorzaakt door een afnemende geschiktheid van de Wilck als slaappleaats voor kleine zwaan door een tekort aan open water. Veeleer wordt dit veroorzaakt door de recente afname van de trekbaanpopulatie in combinatie met een verschuiving in de voedsel- en rustgebieden van de soort in Zuid-Holland. Het graven van een tweede plas in De Wilck is dan ook niet noodzakelijk om de kwaliteit van het leefgebied van kleine zwaan in stand te houden.

Op pagina 78 van het ontwerpbeheerplan wordt als een van de maatregelen genoemd: begrazing door runderen en schapen van 1 april tot 15 oktober. De inspreker stelt voor om, in verband met het grote belang van dit gebied voor weidevogels, de begrazing plaats te laten vinden vanaf 1 mei om vertrapping van weidevogelnesten te voorkomen.

Het beheer van Staatsbosbeheer in De Wilck is grotendeels gericht op weidevogels. Extensieve begrazing valt onder het reguliere beheer van Staatsbosbeheer en staat de weidevogel doelstelling niet in de weg. Daarnaast kunnen er in het Natura 2000-beheerplan geen (bindende) maatregelen opgenomen worden voor andere soorten dan de soorten die genoemd worden in de instandhoudingsdoelstellingen.

10 Monitoring

Op een aantal plaatsen in het ontwerpbeheerplan staan niet de juiste maanden van de wintervogeltellingen in De Wilck. De tellingen vinden plaats vanaf september tot en met april.

Het beheerplan is geactualiseerd met de juiste informatie over de maanden waarin de wintervogeltellingen plaatsvinden.

Op diverse locaties in het ontwerpbeheerplan staat dat slaappleaatsen 'tot op heden' niet structureel gemonitord worden. Sinds het winterseizoen 2010/2011 wordt 's winters echter elke week een slaappleaatsstelling verricht door de Wetlandwacht van De Wilck. Tijdens deze tellingen is gebleken dat het beste telmoment in De Wilck

rond zonsopgang is, omdat op dat moment de aantallen kleine zwanen het hoogst zijn.

De passages over slaaplaattellingen zijn aangepast in het beheerplan.

11 Diversen

Er wordt in het ontwerpbeheerplan op diverse plaatsen gesproken over de gemeente Rijnwoude. Inmiddels is deze gemeente echter opgeheven en is het grondgebied bij de gemeente Alphen aan den Rijn gevoegd.

Het beheerplan is geactualiseerd met de meest recente informatie.